

Nd.

438. Frumvarp

til laga um breytingar og viðauka við lög um kosningar til alþingis frá 3. okt. 1903.

(Eins og það var samþykkt við 2. umr. í Nd.).

1. gr.

Í stað fyrirsagnarinnar fyrir 2. kafla kosningalaganna frá 3. okt. 1903 komi ný fyrirsögn: »Kjördæmi og kjörstjórnir«. Í stað 7. greinar laganna komi ný 7. gr., svo hljóðandi:

Landið skiftist í 7 kjördæmi þannig:

Fyrsta kjördæmi tekur yfir Reykjavík og Gullbringu- og Kjósarsýslu, og kýs 6 alþingismenn.

Annað kjördæmi tekur yfir Árnessýslu, Rangárvallasýslu, Vestmannaeyjar og Dyrhóla-, Hvamms- og Álftavershreppa af Vestur-Skaftafellssýslu; kýs 5 alþingismenn.

Þriðja kjördæmi tekur yfir Borgarfjarðarsýslu, Mýrasýslu, Snæfellsness- og Hnappadalssýslu, Dalasýslu og Austur-Barðastrandarsýslu; kýs 5 alþingismenn.

Fjórdæmi tekur yfir Vestur-Barðastrandarsýslu, Vestur-Ísafjarðarsýslu, Ísafjarðarkaupstað og Norður-Ísafjarðarsýslu; kýs 4 alþingismenn.

Fimta kjördæmi tekur yfir Strandasýslu, Húnavatnssýslu, Skagafjarðarsýslu, svo og yfir Hvanneyrar, Þóróddsstaða og Svarfaðardalshreppa í Eyjafjarðarsýslu; kýs 5 alþingismenn.

Sjötta kjördæmi tekur yfir hina aðra hreppa Eyjafjarðarsýslu, Akureyrar-kaupstað, Suður-Þingeyjarsýslu, Norður-Þingeyjarsýslu og Skeggjastaða og Vopnafjarðarhreppa í Norður-Múlasýslu; kýs 5 alþingismenn.

Sjöunda kjördæmi tekur yfir hina aðra hreppa Norður-Múlasýslu, Seyðisfjarðarkaupstað, Suður-Múlasýslu, Austur-Skaftafellssýslu og Vestur-Skaftafellssýslu, vestur að Kúðafljóti, (Leiðvallar-, Skaftártungu-, Kirkjubæjar- og Hörgslandshreppa) og kýs 4 alþingismenn.

2. gr.

Í stað 8. greinar kosningalaganna komi ný 8. gr. svo hljóðandi:

Í hverju kjördæmi skal vera yfirkjörstjórn; sitja í henni 5 menn, oddviti og 4 aðrir af kjósendum kjördæmisins. Oddvitar yfirkjörstjórna skulu vera: Í fyrsta kjördæmi oddviti bæjarstjórnarinnar í Reykjavík; í öðru kjördæmi sýslunefndaroddivitinn í Árnessýslu; í þriðja kjördæmi sýslunefndaroddivitinn í Snæfellsness- og Hnappadalssýslu; í fjórða kjördæmi oddviti bæjarstjórnarinnar á Ísafirði; í fimta kjördæmi sýslunefndaroddivitinn í Húnavatnssýslu; í sjötta kjördæmi sýslunefndaroddivitinn í Suður-Þingeyjarsýslu og í sjöunda kjördæmi sýslunefndaroddivitinn í Suður-Múlasýslu. — Í yfirkjörstjórn fyrsta kjördæmis kýs bæjarstjórn Reykjavíkur og sýslunefnd Gullbringu- og Kjósarsýslu tvo menn hvor. Í hinum öðrum kjördæmum kjósa sýslunefndir þær og bæjarstjórnir, sem í þeim eru, einn mann hver í yfirkjörstjórn, nema sýslunefndirnar í Snæfellsness- og Hnappadalssýslu, Suður-Þingeyjarsýslu og Suður-Múlasýslu; en sýslunefndirnar í Vestur-Skaftafellssýslu, Eyjafjarðarsýslu og Norður-Múlasýslu kjósa sinn yfirkjörstjórnarmanninn hver fyrir hvorn kjördæmishlutann í þeim sýslum.

Ef breyting verður á sýsluskipan, má með konungsúrskurði skipa fyrir um þær breytingar á skipun yfirkjörstjórna, er af því leiða.

Nú forfallast einhver hinna kjörnu manna í yfirkjörstjórn, eða yfirkjörstjórn verður af einhverjum ástæðum eigi fullskipuð, og kveður þá oddviti menn af kjósenda flokki í hin auðu sæti.

Yfirkjörstjórn tekur sjer skrifara, útreikningsmenn og aðstoðarmenn eftir þörfum við undirbúning og útsending kjörseðla og talning og útreikning atkvæða. Hún skal hafa gjörðabók, löggilta af stjórnarráðinu, og bóka í hana allar gjördir sínar, — móttöku framboðslista, útsending og viðtöku kjörseðla og brjefa, úrskurði, samtölu atkvæða, úrslit kosninga og annað þess háttar.

3. gr.

Orðin: »nema hann sje fleiri en eitt kjördæmi, þá velur bæjarstjórn undirkjörstjórn fyrir hvert kjördæmanna« í 9. gr. kosningarlaganna, falli burtu.

4. gr.

4. kafli kosningalaganna færast aftur fyrir 5. kafla, og breytast kafla-fyrirsagnir og greinatala eftir því.

Fyrir orðið: »kjörstjórnar« í fyrirsögn 5. kafla komi: yfirkjörstjórnar.

5. gr.

23. gr. kosningalaganna, er verður 19. gr., orðist svo:

Þeir, er gefa vilja kost á sjer til þingsetu, skulu gjöra það í framboðslista, er studdur sje meðmælum að minsta kosti 25 kjósenda í kjördæminu; skal sá listi vera afhentur oddvita yfirkjörstjórnar í síðasta lagi 4 vikum fyrir kjördag. Þó skal eigi neita lista viðtöku, þótt síðar komi, ef hann kemur áður en lokið er kjörstjórnarfundi þeim, er framboðslistar eru athugaðir.

Gildur er framboðslisti, þótt á honum standi færri nöfn þingmannaefna, en kjósa skal alþingismenn í kjördæminu, en eigi mega þau fleiri vera. Þó er heimilt að jafnframt sje tilgreindur varamaður, er koma skuli á listann, ef einhver af þingmannaefnum hans deyr, tekur aftur framboð sitt eða missir kjörgengi frá því listinn er afhentur, þangað til kosning fer fram.

Enginn má gefa kost á sjer í fleiri kjördæmum en einu. Brjótí nokkur á móti þessu, skal ógild sú kosning eða þær kosningar, er hann kann að verða fyrir.

Meðmælendur mega eigi vera fleiri en 35 á hverjum lista, og má enginn styðja nema einn lista sem meðmælendi. Brjótí nokkur móti þessu, strykast nafn hans út af hverjum þeim lista, sem hann hefur stutt, nema þeim, er fyrst er afhentur.

Nöfn þingmannaefna og meðmælenda skulu vera svo greinilega táknud með fullu nafni, stöðu og bústað, að enginn vafi sje á hverjir mennirnir eru. Á framboðslista skal vera yfirlýsing þingmannaefnanna um það, að þeir gefi kost á sjer við þær kosningar í því kjördæmi og engu öðru, sómuleiðis varamanns, ef nokkur er, og yfirlýsing meðmælenda um, að þeir mæli fram með kosningu þeirra manna, er listinn greinir, og eigi annara.

Þegar oddviti yfirkjörstjórnar tekur við framboðslista, skal hann athuga hann, og sjeu gallar á, skal hann þegar vekja athygli þess, er afhendir listann, á gallanum eða göllunum, og gefa kost á að leiðrjetta það, er þurfa þykir. Oddviti merkir listana hvern með sínum bókstaf (A, B, C, o. s. frv.) í rjettri röð, eftir því sem þeir koma, og draga listarnir síðan nafn af þeim bókstaf.

Skyldur er oddviti að gefa viðurkenningu fyrir móttöku framboðslista, að tilgreindri móttökustund og bókstaf þeim, er listanum hefir hlotnast. Sje komið með samrit af listanum, skal viðurkenningin á það rituð.

Það er eigi nauðsynlegt, að kjörgengi þingmannaefna sje sönnuð fyrir yfirkjörstjórninni, en alþingi fellir úrskurð um kjörgengi þeirra, er kosnir eru.

6. gr.

24. gr. kosningalaganna, er verður 20. gr., orðist þannig:

Þingmannsefni og meðmælendur á hverjum lista velja sjer hvorir um sig umboðsmann úr sínum hóp, og skal tilgreina umboðsmenn þessa í framboðslista. Sjeu umboðsmenn eigi tilgreindir, eða forfallist umboðsmaður, eru þeir, er fremstir standa þingmannaefna og meðmælenda á framboðslista, rjettir umboðsmenn þeirra. Þessir umboðsmenn gæta rjettar lista þeirra, er þeir eru fyrir, við skoðun og úrskurðun framboðslista, útbúning kjörseðla og talning atkvæða, og gefa þær upplýsingar listanum viðvikjandi, er yfirkjörstjórn þarfnast og óskar. Svo er þeim og heimilt að mæta eða gefa öðrum mönnum umboð til að mæta fyrir sína hönd

við kosningargjörð á hinum einstöku kjörstöðum, til þess að gæta þess að alt fari löglega fram. En skyldir eru þeir að hlýða þeim fundarreglum, er kjörstjórnir setja, og bera þeir í öllum þessum gjörðum ábyrgð fyrir misfellur sem opinberir sýslunarmenn fyrir afbrot í embættisfærslu.

7. gr.

19. gr. kosningalaganna, er verður 21. gr., orðist þannig:

Oddviti yfirkjörstjórnar skal kveðja yfirkjörstjórnina til fundar fjórum vikum fyrir kjördag á sem hentugustum stað í kjördæminu, en í því efni ber sjerstaklega að taka tillit til þess, að til prentsmiðju náist sem greiðast, og skulu þá rannsakaðir framkomnir framboðslistar. Umboðsmönnum þingmannsefna og meðmælenda skal gefinn kostur á að vera viðstaddir. Finnst enn gallar á framboðslista, skal hlutaðeigandi umboðsmönnum enn gjörður kostur á að leiðrjetta þá, og má veita næturfrest í því skyni. Sju gallar, er kjörstjórn hefir bent á, eigi leiðrjettir innan tilsetts frests, kveður kjörstjórnin upp úrskurð um það, hvort listi skuli fyrir það ógildur teljast, og skal sá úrskurður bókaður í gjörðabókina. Sje listi úrskurðaður ógildur, skal eftirrit af úrskurðinum þegar afhent hlutaðeigandi umboðsmanni eða umboðsmönnum ásamt eftirriti af listanum, er rækur er gjör.

Sju eigi fleiri þingmannsefni í boði á listum, sem gildir eru metnir, en kjósa skal þingmenn fyrir kjördæmið, þarf þar engin kosning fram að fara, heldur lýsir yfirkjörstjórnin þingmannsefnin, sem löglegt framboð hafa, kosin, og gefur þeim þegar kjörbrjef.

Sju aftur á móti þingmannsefni á framkomnum, gildum framboðslistum fleiri samtals en kjósa skal alþingismenn, skal yfirkjörstjórnin tafarlaust láta fullgjöra kjörseðla fyrir kjördæmið, og gjöra almenningi í kjördæminu kunnugt með uppfestum auglýsingum á fundarstað og á annan hentugan hátt, hverjir framboðslistar sju í kjöri, að tilgreindum nöfnum þingmannsefna og bókstaf hvers lista.

8. gr.

20. gr. kosningalaganna, er verður 22. grein, orðist þannig:

Á kjörseðli skulu allir framboðslistar, er gildir hafa verið metnir, teknir upp þannig, að öðrumegin á hæfilega stóru pappirsblaði sju prentuð út af fyrir sig, hvert niður af öðru í óbreyttri röð, nöfn þingmannsefnanna á hverjum framboðslista, hver nafnaröð undir sínum bókstaf, og skulu vera feit og skýr langstryk til aðgreiningar milli listanna. Listarnir skulu settir á blaðið í röð eftir bókstöfum sínum, og nöfn þingmannsefnanna á hverjum lista aðskilin með lárrjettum strykum; hæfilegt bil skal vera fyrir framan hvert nafn innan þess stryks, sem takmarkar listann. Eigi skal prenta nöfn varamanna á kjörseðil, en eyða skal vera fyrir neðan nöfnin í hverri röð, sem nafn varamanns geti orðið sett í, ef til þarf að taka. Eigi tvö eða fleiri þingmannsefni í sama kjördæmi að öllu samnefnt, skal einkenna þá til aðgreiningar með heimilisnafni eða stöðu. Á kjörseðli skal vera fyrirsögn: »Kjörseðill fyrir N. kjördæmi Íslands 19 . . .«, en að öðru leyti ekkert annað á kjörseðli letrað, en það sem að ofan greinir.

Kjörseðlar skulu vera úr góðum og þykkum pappir, og skal yfirkjörstjórn gæta þess, að eigi sju fullgjörðir fleiri seðlar, en þeir er sendir verða undirkjörstjórnnum. Þeir skulu vera brotnir saman með óprentuðu hliðina út, þannig,

að ekki sjáist letrið á þeim, og skal svo frá broti gengið, að auðvelt sje að leggja þá aftur í sama brot, er þeir eru notaðir.

9. gr.

21. gr. kosningalaganna, er verður 23. gr., orðist þannig:

Eigi síðar en sjö dögum eftir að framboðsfrestur er liðinn, skulu kjörseðlar fullgjörðir. Áður en seðlarnir eru afgreiddir til undirkjörstjórna, athugar yfirkjörstjórn þá vandlega og ber saman við framboðslista. Hafi til þess tíma eitthvert þingmannsefni dáið, tekið aftur framboð sitt eða mist kjörgengi, skal setja á seðilinn nafn varamanns, ef tilnefndur hefur verið. Áður seðlarnir eru saman brotnir, skal yfirkjörstjórn setja stimpil sinn á efra framhorn hvers seðils, leturmegin. Hverri undirkjörstjórn skal senda jafnmarga seðla, sem kjósendur eru á kjörskrá í umdæmi hennar, og 10% fram yfir. Utanum hverja sending skulu vera vandaðar vatnsheldar umbúðir, er yfirkjörstjórnin innsiglar með embættisinnsigli sínu, svo vandlega, að eigi sje auðið að opna umbúðirnar og ná út seðlunum, án þess að brjóta innsiglið. Skal yfirkjörstjórn senda gagngjört með sendingar þessar til allra undirkjörstjórna í kjördæminu með hraðboða eða hraðboðum, nema svo atvikist, að pósthósti falli fyrir kjördag til pósthúss innan kjörstaðarumdæmis, þá má senda sendinguna þangað með póstinum sem ábyrgðarsending. Ella skal sendingin afhent hlutaðeigandi hreppstjóra, og viðurkenning hans tekin fyrir afhendingunni. Geyma skal viðtakandi kjörseðlaböggul óopnaðan til kjörfundar. Brjóti nokkur heimildarlaust innsigli fyrir kjörseðlasending, eða hefti ferð hennar af ásettu ráði, varðar sektum, eða fangelsi ef miklar sakir eru.

10. gr.

Síðari málsliður fyrri málsgreinar í 22. gr. kosningalaganna, er verður 24. gr., orðist þannig:

Hverri undirkjörstjórn skulu send 6 umslög, og skal á neðra framhorni vera prentað á tvö þeirra: »gildir kjörseðlar«, á tvö þeirra: »ógildir kjörseðlar« og á tvö: »afgangsseðlar«.

11. gr.

Í stað orðanna: »og skýrslu um, hver þingmannaefni hafi boðið sig fram« í niðurlagi 22. gr. kosningalaganna, sem verður 24. gr., komi: nokkur eintök af auglýsingu sinni um það, hverjir framboðslistar sjeu í kjöri, og skýrslu um það, hverjir varamenn hafi verið tilnefndir á hverjum framboðslista.

12. gr.

Í fyrri málsgrein 25. greinar kosningalaganna komi í stað orðanna: »tíundi dagur septembermánaðar«: tíundi dagur októbermánaðar.

13. gr.

Í 28. gr. kosningalaganna komi í stað orðanna: »Með kössunum skal og senda — til yfirkjörstjórnar« í enda fyrri málsgreinar, svolátandi ákvæði:

Enn fremur skal láta búa til og senda yfirkjörstjórnnum innsigli og stimpla

handa þeim, svo og nægilega tölu stimpla og stimpiláhalda handa undirkjörstjórn-
um, og skulu stimplar þessir vera nákvæmlega af sömu gjörð fyrir alla kjörstaði
í hverju kjördæmi.

Í stað orðsins »poka« í síðari málsgrein 28. greinar komi: stimpla.

14. gr.

Aftan við 29. gr. kosningalaganna bætist:

Áður kosningarathöfn byrjar, geta umboðsmenn lista eða staðgenglar þeirra
krafist þess, að nafn varamanns sje sett á kjörseðil, svo framarlega sem sýnd eru
nægileg skilríki fyrir því, að einhver þingmannsefna, er á kjörseðli standa, hafi
dáið, tekið aftur framboð sitt eða mist kjörgengi, enda hafi varamaður verið til-
greindur í framboðslistanum, og skal þá gjöra fundarhlje þegar eftir að seðlaböggull
hefur opnaður verið, til þess að bæta nafninu í eyðu þá, sem til þess er ætluð.
Á kjörfundi mega engin ræðuhöld fara fram. Auglýsing yfirkjörstjórnar um það,
hverjir framboðslistar sjeu í kjöri, skal vera uppfest til sýnis bæði inni í kjörher-
bergi og úti við á kjörstaðnum.

15. gr.

Í stað orðanna: »einn eða tveir umboðsmenn sjeu þeir eigi sjálfir
viðstaddir« í 31. gr. kosningalaganna komi:

og umboðsmenn þingmannaefna og meðmælenda (sbr. 20. gr.).

16. gr.

Í stað orðanna í 32. gr. kosningarlaga: »þingmannaefni eða umboðs-
menn þeirra« komi: og umboðsmenn. — Orðin: »eða þingmannaefni« og »eða
þingmannaefnin« í sömu grein, falli burt.

17. gr.

35. gr. kosningalaganna orðist þannig:

Þá er kjósandi hefir tekið við kjörseðlinum, sem oddviti afhendir hon-
um, fer kjósandi með hann inn í kjörklefann (afherbergið) að borði því, er þar
stendur og gjörir þar stryk við bókstaf þess lista á kjörseðlinum, sem hann
vill atkvæði gefa. Vilji hann breyta nafnaröðinni á lista þeim, er hann velur, skal
hann setja tölustafinn 1 fyrir framan það nafn, sem hann vill hafa fremst, töluna
2 fyrir framan það nafn, sem hann vill láta vera annað í röðinni, töluna 3 við
það nafn er hann vill láta vera hið þriðja o. s. frv. Sje eitthvert nafn er hann
getur eigi felt sig við á lista þeim, er hann kys, má hann stryka það út, og telst
það þá eigi með við samtaling atkvæðanna. Strykið við listabókstafinn, tölustafina
við nöfnin og útstrykun nafns, ef svo ber undir, skal hann gjöra með bláum blý-
anti, sem kjörstjórnin leggur til; en hún skal hafa næga blýanta, alla samlita og
nákvæmlega af sama tagi. Síðan brýtur kjósandi seðilinn saman í sömu brot,
sem hann var í er hann tók við honum; gengur hann síðan inn að kjörborðinu,
rjettir seðilinn, þannig samanbrotinn, að oddvita kjörstjórnar, er setur kjörstjórn-
arstimpilinn aftan á seðilinn, á efra framhorn brotsins, og stingur kjósandi svo
sjálfur seðlinum í atkvæðakassann, gegnum rifuna á lokinu,

18. gr.

36. gr. kosningalaganna orðist þannig:

Annar meðkjörstjórinn skal hafa fyrir sjer eftirrit af kjörskránni, og gera merki við nafn hvers kjósanda, jafnóðum og hann hefir neytt kosningarjettar sins, en hinn meðkjörstjórinn skal rita nöfn þeirra, er atkvæði greiða, á sjerstaka skrá með áframhaldandi töluröð fyrir framan hvert nafn. Enginn getur neytt kosningarrjettar nema hann mæti sjálfur á kjörfundi og greiði atkvæði. Nú skýrir kjósandi kjörstjórn frá því, að hann sakir blindu, handarmeins eða af öðrum slíkum ástæðum, er kjörstjórn tekur gildar, sje ófær til að framkvæma kosninguna á fyrirskipaðan hátt, og skal þá sá úr kjörstjórninni, sem kjósandi nefnir til, veita honum aðstoð til þess í kjörklefanum. Þetta skal bókað í kjörbókina að tilgreindum ástæðum.

Enginn úr kjörstjórninni nje nokkur annar, sem samkvæmt 31. gr. er staddur í kjörherberginu, má skýra frá því, sem hann í kjörherbergi kann að hafa orðið áskynja um, hvernig einhver kjósandi hafi kosið.

Enginn, sem í kjörherbergi er staddur, má, meðan á atkvæðagreiðslu stendur, gefa nokkrum kjósanda ráð, áminning eða bendingu um, hverjum lista hann skuli atkvæði gefa.

Brot gegn ákvæðum þessum varða sektum, þó eigi minna en 20 kr. sekt, eða fangelsi ef miklar sakir eru.

19. gr.

38. gr. kosningalaganna orðist þannig:

Kjósandi má ekki rita eða merkja neitt annað á kjörseðil, en það sem leyft er í 35. gr. Komi það fram við atkvæðatalninguna á eftir, að kjósandi hefir sett stryk við fleiri en einn listabókstaf, bætt nafni eða nöfnum við á lista, skrifað nafn sitt á seðilinn, sett á hann stryk eða rispu, eða önnur slík einkenni, er gjört geti seðilinn þekktanlegan, eða notað annan seðil en kjörstjórn hefir afhent honum, þá er seðillinn ógildur.

20. gr.

Aftan við fyrri málsgrein 40. gr. kosningalaganna bætist: nema allir kjósendur, sem á kjörskrá eru, hafi neytt kosningarrjettar.

21. gr.

Í 41. grein kosningalaganna komi í stað orðanna »þingmannsefni og umboðsmenn þingmannaeftna« í fyrri málsgreininni og »þingmannaeftni eða umboðsmanni hans« í síðari málsgrein:

»Umboðsmenn þingmannseftna og meðmælenda« — og »umboðsmanni þingmannseftna eða meðmælenda.

22. gr.

42. gr. kosningalaganna orðist svo:

Þá er atkvæðagreiðslu er slitið, skal kjörstjórnin taka kjörseðlana úr atkvæðakassanum og telja þá, án þess að opna þá eða skoða. Þá skal og telja saman eftir merkjum þeim, sem gjörð hafa verið á kjörskrána og skrá þeirri, sem rituð er samkvæmt 36. gr., hve margir hafi neytt kosningarrjettar. Kjörseðlana alla, er í kassann voru lagðir, skal því næst leggja innan í umslag það, sem yfirkjörstjórn hefir til þess sent, loka því og innsigla vandlega; svo skal og leggja í umslag sjer alla seðla, er ógildir hafa orðið (sambr. 39. gr.) og í annað umslag alla þá seðla, sem afgangs eru ónotaðir.

23. gr.

Í stað orðanna: »Þingmannaefnum eða umboðsmönnum þeirra« í 43. gr. kosningalaganna komi:

»umboðsmönnum þingmannsefna og meðmælenda«.

24. gr.

Í 44. gr. kosningalaganna falli burt orðin: »eða þingmannaefni« í fyrri málsgrein og »þingmannsefni eða« í síðari málsgrein.

25. gr.

45. gr. kosningalaganna orðist svo:

Þegar húið er að loka umslögunum með kjörseðlum, ógildum seðlum og afgangsseðlum, skal leggja þau öll þegar í stað í aðalumslagið, sem yfirkjörstjórnin hefir sent í því skyni, og innsigla það með innsigli kjörstjórnar. Umboðsmenn þingmannsefna og meðmælenda eiga og rjett á að setja fyrir aðalumslagið innsigli sín á þann hátt, að umslagið verði eigi opnað án þess innsiglin raskist. Síðan skal vefja kjörseðlabrjefið ásamt kjörbókinni í vatnsheldar umbúðir, binda vandlega utanum með snæri eða sterku seglgarni, og setja innsigli kjörstjórnar á bandið þar sem það er hnýtt saman eða sem næst hnútnum. Umboðsmenn þingmannsefna og meðmælenda eiga og rjett á að setja innsigli sín á bandið. Síðan skal tafarlaust senda áreiðanlegan mann með böggul þennan gagngjört til sýslumanns, eða bæjarfógeta ef í kaupstað er, og jafnskjött er hann hefir tekið við kjörseðlasendingunum frá öllum kjörstöðum í lögsagnarumdæminu, skal hann senda áreiðanlegan mann með sendingarnar allar gagngjört til oddvita yfirkjörstjórnar, er greiðir kostnað við sendiferðina. Kjörseðlasendingar skal jafnan geyma í eldtryggum járnskápum, er þær biða hjá sýslumanni eða bæjarfógeta eða oddvita yfirkjörstjórnar.

26. gr.

Í stað orðsins »atkvæðakassar« í 46. gr. kosningalaganna komi: atkvæðasendingar.

27. gr.

47. gr. kosningalaganna orðist svo:

Umboðsmenn þingmannsefna og meðmælenda hvers lista, sem í kjöri er, (sbr. 20. gr.) eiga rjett á að vera viðstaddir eða gefa öðrum umboð til að vera viðstaddir þegar atkvæðasendingar eru opnaðar og atkvæði saman talin í kjördæmi þeirra.

Sje ekki viðstaddir umboðsmenn fyrir þingmannsefni og meðmælendur hvers lista, skal yfirkjörstjórnin kveðja valinkunna menn til að vera við í þeirra stað.

28. gr.

48. gr. kosningalaganna orðist þannig:

Í viðurvist þessara manna opnar yfirkjörstjórnin atkvæðasendingarnar frá hverjum kjörstað kjördæmisins, eftir að umboðsmönnum hefir verið gefinn kostur á að sannfærast um, að öll innsiglin sjeu óskoðuð. Jafnskjótt og hver atkvæðasending er opnuð, skulu kjörseðlar þeir, sem í henni eru, látnir óskoðaðir í hæfilega stórt, tómmt ílát með loki yfir, og þannig haldið áfram, uns öll kjörseðlaumslög eru tæmd. En við og við skal loka ílátinu og hrista það, svo að kjörseðlarnir frá hinum einstöku kjörstöðum blandist vel saman.

Því næst opnar oddviti ílátid, tekur upp einn og einn kjörseðil í einu, og les upp listabókstaf þann, sem auðkendur hefir verið á kjörseðlinum; sýnir hann kjörseðlana jafnóðum viðstöddum fulltrúum þingmannsefna og meðmælenda, og leggur þá svo frá sjer, þannig að þeir kjörseðlar, sem sami listabókstafur er auðkendur á, sjeu í bunka sjer, en meðkjörstjórar merkja jafnótt á blað tölu hinna auðkendu listabókstafa hvers um sig.

Nú er enginn listabókstafur auðkendur á einhverjum kjörseðli, en nöfn eða nafn tölusettt á einum framboðslistanum á honum, og telst sá listi þá valinn af kjósanda, þótt strykid vanti við listabókstafinn, ef ekki eru aðrir gallar á.

Komi öllum, bæði yfirkjörstjórn, og fulltrúum þingmannsefna og framboðenda saman um, að einhver kjörseðill sje ógildur, skal hann ógildan telja. Verði ágreiningur milli kjörstjóra um gildi kjörseðils, skal afl atkvæða ráða. Nú heldur fulltrúi þingmannsefna eða meðmælendi því fram, að kjörseðill eða kjörseðlar, sem kjörstjórn eða meiri hluti hennar telur ógilda, sje gildir, og skal þá leggja þá seðla í sjerstakt umslag. Haldi hins vegar fulltrúi þingmannsefna eða meðmælenda því fram, að kjörseðill eða kjörseðlar, sem kjörstjóri telur gilda, sjeu ógildir, skal auðkenna þá með stimpli yfirkjörstjórnar, og taka þá frá eftir á og leggja í sjerstakt umslag að lokinni samtaling atkvæða.

Nú eru allir kjörseðlar teknir upp úr ílátinu, og skal þá telja saman, hve margir hafa valið hvern lista, og er það atkvæðatala listanna, hvers um sig. — Bera skal samtölu þessara atkvæðatalna saman við samlagða tölu samtöluseðla þeirra frá kjörstöðunum, sem um ræðir í 43. gr. Ef skakkar á tölunni, skal fara aftur yfir kjörseðlana alla, og leiðrjetta skekkjur þær, sem kunna að hafa orðið.

Til þess að finna hve mörg þingmannsefni hafa náð kosningu af hverjum framboðslista, skal skrifa upp atkvæðatölu hvers lista fyrir neðan sinn listabókstaf, þá helming atkvæðatalnanna, þá þriðjung þeirra, fjórðung, o. s. frv., eftir því hve marga þingmenn á að kjósa og hverjum lista getur mest hlotnast, þannig, að útkomutölur þessar standi í röð fyrir hvern framboðslista. Síðan skal marka hæstu

útkomutölurnar, jafnmargar og kjósa á alþingismenn, og fær hver framboðslisti jafnmarga þingmenn kosna, sem hann á af tölum þessum. Standi eigi svo mörg nöfn á lista, sem honum bera þingmenn eftir útkomutölum, skal taka það, er hann vantar, af þeim lista, er mest atkvæðamagn hefur.

Til þess að finna, hver þingmannsefni hafa náð kosningu á hverjum framboðslista, skal telja saman atkvæði hvers einstaks þingmannsefnis á þann hátt er nú skal greina:

Kjósandi telst una við röðina á framboðslista, hafi hann eigi breytt henni með því að setja tölur fyrir framan nöfnin, og hafi hann að eins sett tölu við eitt nafnið eða nokkur af þeim, telst hann una við röðina að öðru leyti. Oddviti kjörstjórnar tekur kjörseðlabunkana, fyrst þann er flestir seðlar eru í og svo koll af kolli, en meðkjörstjórar hafa fyrir sjer lista með nöfnum þeirra þingmannsefna, sem standa á þeim framboðslista, sem auðkendur er á þeim kjörseðlum. Oddviti tekur kjörseðlana úr bunkanum einn af öðrum, sýnir þá fulltrúum þingmannsefna og meðmælenda, og les upp nöfnin ásamt raðartölu þeirri, er þeim ber eftir kjörseðlinum, en meðkjörstjórar rita upp atkvæðin eftir því. Sá, sem fremstur stendur eða talan 1 er mörkuð við, fær eitt atkvæði; sá, sem er annar í röðinni, eða talan tvö er mörkuð við, fær $\frac{1}{2}$ atkvæði; sá, sem er hinn þriðji í röðinni eða talan 3 mörkuð við, fær $\frac{1}{3}$ atkvæðis o. s. frv. Þegar kjörseðlabunkarnir eru þannig upplestir, skulu atkvæðatölurnar lagðar saman. Hafi sami maður fengið atkvæði á fleirum en einum framboðslista, sem til greina kemur eftir atkvæðamagni, þá skal leggja hinar lægri atkvæðatölur hans við atkvæðatölu þá, er hann hefir fengið á þeim lista, er hann hefir mest á, og telst sú samanlagða atkvæðatala honum þar að fullu, en nafn hans strykast út af hinum listunum. Þeir, sem hæstar hafa atkvæðatölur eru kosnir, svo margir af hverjum framboðslista, sem honum ber samkvæmt því er áður greinir. Lýsir yfirkjörstjórn þá kosna í þeirri röð, sem upphæð útkomutalnanna til segir, og lýsir því jafnframt yfir, hverjir standi næstir að atkvæðum á hverjum lista, sem fulltrúa hefir hlotið. Umslögnum með ágreiningsseðlunum skal því næst lokað með innsigli yfirkjörstjórnar og eiga umboðsmenn framboðslista rjett á að setja einnig fyrir þau innsigli sín. Yfirkjörstjórn sendir landsstjórninni eftirrit af gjörðabók sinni viðvíkjandi kosningunni ásamt ágreiningsseðlunum, en stjórnin leggur þá fyrir alþingi í þingbyrjun með sömu ummerkjum og þeir bærust henni. Eftirritin og önnur kjörgögn leggur landsstjórnin einnig fyrir þingið.

29. gr.

49. gr. kosningalaganna orðist þannig:

Ef jöfn verða atkvæði lista eða þingmannæfna, og úr þarf að skera, skal hlutkesti ráða. Yfirkjörstjórnin varpar hlutkesti á þann hátt, að hún ritar bókstaf þeirra lista eða nöfn þeirra þingmannæfna, sem jöfn atkvæði hafa, á jafnstóra seðla, lætur seðlana samanbrotna í hylki, sem yfir er breitt, og kveður til einhvern óviðkomandi mann að draga einn seðil úr hylkinu. Sá seðill, er dreginn er, segir þá til, hvern taka skal.

30. gr.

Í 52. gr. kosningalaganna falli burt orðin: »atkvæðakassa og önnur« í

fyrri málslið greinarinnar, og í síðari málslið komi í stað orðanna: »þingmannsefnum eða umboðsmönnum þeirra«: umboðsmönnum þingmannsefna og meðmælenda.

31. gr.

Í 53. gr. kosningalaganna falli burt í fyrstu línu orðið: »þann«.

32. gr.

Fyrsta málsgrein 54. greinar kosningalaganna orðist svo:

Nú deyr þingmaður, leggur niður þingmennsku eða missir kjörgengi eða kosning hans er úr gildi feld af alþingi af ástæðum, sem ekki haggja gildi kosningargjörðarinnar í heild sinni, og skal þá yfirkjörstjórn kveðja þingsetu þann mann, er næsta hafði atkvæðatölu á þeim framboðslista, sem hinn fráfarri þingmaður hlaut kosning á, og gefa honum kjörbrjef. Sje enginn eftir á þeim framboðslista, skal aukakosning fram fara. — Verði kosningargjörð í heild sinni ógild, skal uppkosning fram fara.

Þegar uppkosning eða aukakosning á að fara fram, skal stjórnarráðið fyrirskipa kosning svo fljótt sem því verður viðkomið eða þurfa þykir. Má stjórnarráðið þá, ef þörf þykir, stytta fresti þá, sem ákveðnir eru í lögum þessum; skal auglýsa fyrirskipunina í B-deild stjórnartíðindanna og jafnframt tilkynna yfirkjörstjórninni, svo að hún geti í tæka tíð sent undirkjörstjórnnum gögn þau, er lög þessi ákveða.

33. gr.

57. gr. kosningalaganna orðist svo:

Kjörstjórar í yfirkjörstjórn fá í fæðispeninga 4 kr. fyrir dag hvern, er þeir vegna kosningarinnar verða að vera frá heimilum sínum, og auk þess ferðakostnað eftir reikningi. Þennan kostnað, svo og kostnað við pappírskauð, prentun og skriftir yfirkjörstjórnar, aðstoð við talning og útreikning atkvæða, sendiferðir, húsnæði o. fl., skal greiða af sýslusjóðum og bæjarsjóðum hjeraða þeirra, sem í kjördæminu eru, hlutfallslega eftir tölu kjósenda í hverri sýslu, kaupstað eða sýsluhluta, sem í kjördæminu er. Verði ágreiningur um upphæð kostnaðar eða skifting hans, sker stjórnarráðið úr.

Allan kostnað við undirkjörstjórnir, þar á meðal 4 kr. á dag til kjörstjórnanna fyrir fæði og ferðakostnað þá daga, er þeir vegna kosningarinnar eru frá heimili sínu, og kostnað við sendiferðir með kjörseðla innan sýslu skal greiða úr sveitar- eða bæjarsjóði.

34. gr.

Síðari málsgrein 59. greinar kosningalaganna falli burt.

35. gr.

Í stað orðsins »atkvæðahylkið« í fyrri málsgrein 61. greinar kosningalaganna komi: atkvæðakassann, eða áður en kjörseðlar eru afgreiddir til yfirkjörstjórnar. Aftan við 61. gr. kosningalaganna bætist: Sömu hegning varðar,

ef kjörsendingar eru heimildarlaust opnaðar, úr þeim tekið eða í þær látið, eða þær eru ónýttar eða undan skotið, svo að þær komist eigi til yfirkjörstjórnar í tæka tíð.

36. gr.

Aftan við 62. gr. kosningalaganna bætist:

Brot þau, er um ræðir í þessari og undanfarandi grein, sæta sakamálsmeðferð. Með önnur brot gegn lögum þessum skal farið sem opinber lög-reglumál.

Sektir allar eftir lögum þessum renna í landssjóð.

37. gr.

Orðin »18. og« i 63. gr. kosningalaganna falli burt.

38. gr.

»Ákvæði um stundarsakir« á eptir 63. gr. kosningalaganna falli burt. — Þar sem »landshöfðingi« er nefndur í kosningalögnum, og þessu er ekki þegar breytt í lögum þessum, skal setja í staðinn: stjórnarráðið, (stjórnarráðinu, stjórnarráðsins) eftir því sem við á á hverjum stað, og breytist orðalagið eftir því.

39. gr.

Þegar lög þessi öðlast staðfestingu, skal færa viðauka þá og breytingar á kosningalögnum frá 3. október 1903, sem í lögum þessum eru ákveðnar, inn í meginmál þeirra, og getur þá konungur gefið lögin, þannig breytt, út sem lög um kosningar til alþingis.